

GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
SA MIŠLJENJEM NEZAVISNOG REVIZORA

ZA GODINU KOJA ZAVRŠAVA
NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE

Zaštitni Fond FBiH

S A D R Ž A J

	Stranica
Odgovornosti za finansijske izvještaje.....	3
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	4
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.....	6
Izvještaj o finansijskom položaju	7
Izvještaj o promjenama na kapitalu	8
Izvještaj o novčanom toku	9
Bilješke uz finansijske izvještaje.....	10 – 40

ODGOVORNOSTI ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine F BiH 83/09), Uprava je dužna osigurati da finansijski izvještaji za svaku finansijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI"), koje objavljuje Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde, tako da daju realnu i objektivnu sliku finansijskog stanja i rezultata poslovanja Društva za to razdoblje.

Nakon provedbe ispitivanja, Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvata načelo trajnosti poslovanja pri izradi finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi, a svako značajno odstupanje obznani i objasni u finansijskim izvještajima; te
- da se finansijski izvještaji pripreme po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno prepostaviti da će Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidenciјa, koje će u bilo koje doba, s prihvatljivom tačnošću, odražavati finansijski položaj Društva kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprečavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Ove finansijske izvještaje odobrila je Uprava na dan 19. aprila 2019. godine, i potpisani su od strane:

Adnan Zukić, direktor

Zaštitni Fond FBiH
Jošanička 55
Vogošća, BiH

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA Osnivačima i Upravi Zaštitnog Fonda FBiH

Izvještaj o finansijskim izvještajima

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Zaštitnog Fonda FBiH (Fond) koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2018. godine, izvještaj o višku prihoda nad rashodima, promjenama izvora sredstava i novčanom toku za godinu završenu na taj dan, te bilješke uz finansijske izvještaje uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju istinit i fer prikaz finansijskog položaja Zaštitnog Fonda FBiH na dan 31. decembra 2018. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila i sastavljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su podrobnije opisane u našem izvještaju u odjeljku o Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primijereni te da čine odgovarajuću osnovu za naše mišljenje. Neovisni smo od Fonda u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, prema našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najvećeg značenja za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ključna revizijska pitanja su ona izabrana pitanja koje smo komunicirali sa Upravom, ali nemamo namjeru predstavljati sva pitanja koja smo raspravili. Ta se pitanja trebaju sagledati u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao celine i izražavanja mišljenja o tim finansijskim izvještajima te ne izražavamo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

1) Prihodi

Priroda značajnosti pitanja

Vidjeti bilješke 5 i 6 (prihodi iz poslovanja) i bilješku 3. Sažetak računovodstvenih politika, priznavanje prihoda. Usmjerili smo pozornost na ovo područje budući da je ukupni iskazani prihod BAM 4.276.759, te je način priznavanja prihoda, povezane kontrole i obim procjena u pogledu iznosa priznavanja prihoda ključno pitanje za našu reviziju. Također, pitanje priznavanja prihoda smatramo bitnim jer postoji rizik od priznavanja prihoda u različitim periodima u odnosu na datum kada je izvjesno da će povezane koristi pritiđi u subjekt, što zahtjeva procjene Uprave vezano za obim priznavanja prihoda. Poslovni prihodi se priznaju onda kada su zarađeni i kada ne postoji izvjesna okolnost da neki štetan događaj može usloviti realizaciju prihoda.

Odgovor revizora na rizike

Revizija ovog područja uključila je sljedeće postupke:

- obezbjedili smo obračune prihoda od članarina,
- provjerili smo da su priznati prihodi u suglasnosti sa odlukama o visini članarine,
- provjerili smo obračune zateznih kamata,
- provjerili smo dokumentaciju koja se odnosi na naplatu članarina,
- provjerili smo da su ostali prihodi od regresa i i zateznih kamata naplaćeni u visini iskazanih i
- pribavili smo obračune rezervacija i uporedili smo stanja sa prethodnim godinama.

Zaključili smo da su procjene Uprave vezao za stepen priznavanja prihoda razumne, da se prihodi priznaju u periodu na koji se odnose.

2) Rezervisanja za rizike

Priroda značajnosti pitanja

Vidjeti bilješke 6, Ostali prihodi iz poslovanja, bilješku 23, Potencijalna imovina i obaveze, bilješku 20, Pasivna razgraničenja i rezervisanja, bilješku 4, Ključne računovodstvene procjene kao i bilješku 3. Sažetak računovodstvenih politika, rezervisanja za štetne događaje. Usmjerili smo pozornost na ovo područje budući da je važnost pitanja procjene budućih rizika bitno pitanje za razumjevanje finansijskih izvještaja koje je determiniramo procjenama Uprave, a koje mogu odstupati u konačnici od budućih stvarnih rezultata.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA Osnivačima i Upravi Zaštitnog Fonda FBiH (nastavak)

Odgovor revizora na rizike

Revizija ovog područja uključila je sljedeće postupke:

- obezbjedili smo preglede postupaka koji se vode protiv Fonda,
- identificirali smo rezervisane iznose po svakom pojedinačnom predmetu,
- provjerili smo trendove kretanja rezervacija u prošlosti i uporedili sa stvarnim rezultatima sporova nakon okončanja,
- uporedili smo obračune rezervacija i stvarna ishodišta sporova u tekućoj godini.

Zaključili smo da su procjene Uprave veznao za stepen rezervacija u skladu sa historijskim trendovima, i da prema trendovima u tekućoj i prethodnoj godini iznosi rezervacija sumarno najčešće premašuju krajnje konačne finansijske ishode sporova. Ovi trendovi u budućnosti mogu biti drugačiji s obzirom na prioritet rezervacija priznatih iznosa u finansijskim izvještajima. S obzirom da objavljeni iznosi rezervacija ne moraju biti konačni i mogu odstupati od finalnih gubitaka iz sporova, smatramo da su objave Uprave u bilješkama 3, 4, 20 i 22 primjerene, a priznate procjene rezervacija predstavljaju najbolje dostupne na bazi postojećih informacija.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za objavu ostalih informacija, koje obuhvataju Izvještaje o poslovanju. Ostale informacije ne uključuju finansijske izvještaje, te se naše mišljenje stoga ne odnosi na njih niti obuhvata bilo kakvo izražavanje uvjerenja u pogledu ostalih informacija. U pogledu naše revizije finansijskih izvještaja, naša je obaveza pročitati ostale informacije, i razmotriti da li su ostale informacije značajno nekonistentne sa finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tokom revizije odnosno da li su podložni pogrešnim prikazivanjima. Ukoliko, na bazi provedenih procedura zaključimo da postoje značajne pogrešne objave u ostalim informacijama, dužni smo da izvestimo o ovim činjenicama. U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor Fonda za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške. U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Grupu ili Subjekt ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja Fonda.

Odgovornost revizora

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomski odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja. Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije, kao i:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza nekonsolidiranih finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazeњe internih kontrola.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA Osnivačima i Upravi Zaštitnog Fonda FBiH (nastavak)

Odgovornost revizora (nastavak)

- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Fonda.
- Ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.
- Donosimo zaključak o primjerenošći korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, te razmatramo odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi sa, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom naše revizije. Mi, također, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupali u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za neovisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, tamo gdje je to primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i ta pitanja stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Ključna revizijska pitanja opisujemo u našem izvješćaju neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Sarajevo, 19. aprila 2019. godine

Za revizorsko društvo:

Azra Krajsek, direktor i
licencirani revizor

MERFI d.o.o. Sarajevo

Registrirani revizori
Porodice Ribar 37
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Licencirani revizor

Adnan Mataradžija
licenca broj: 3090017116

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVATNOM VIŠKU PRIHODA
Za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

Bilješka	2018. BAM	2017. BAM
Prihodi od članarina	5	3.446.388
Ostali poslovni prihodi	6	830.371
<i>Ukupno prihodi iz poslovanja</i>		<i>4.276.759</i>
Troškovi naknade šteta	7	(3.322.582)
Ostali rashodi iz poslovanja	8	(54.149)
Troškovi sirovina, materijala i energije	9	(12.472)
Troškovi amortizacije	13	(15.811)
Troškovi povezani sa zaposlenicima	10	(378.826)
Troškovi usluga	11	(193.063)
Administrativni rashodi	12	(8.419)
<i>Ukupno troškovi iz poslovanja</i>		<i>(3.985.322)</i>
Rezultat iz poslovnih aktivnosti	291.437	954.177
Porezni rashod perioda	-	-
NETO Višak/(manjak) prihoda za tekuću godinu	291.437	954.177
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-
UKUPNI SVEOBUHVATNI VIŠAK PRIHODA ZA GODINU	291.437	954.177

Bilješke na stranicama od 10-40 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
na dan 31. decembra 2018.

Bilješka	31. decembra 2018. BAM	31. decembra 2017. BAM
AKTIVA		
Dugoročna imovina		
Nematerijalna imovina	13	5.493
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	20.487
Dugoročna rezervisanja	14	1.662.818
		1.688.798
		1.810.664
Kratkoročna imovina		
Potraživanja od trećih strana	15	1.359.235
Oročeni depoziti	16	165.476
Novac i novčani ekvivalenti	17	1.016.850
		2.541.561
		2.211.123
UKUPNA AKTIVA		4.230.359
TRAJNI IZVORI I OBAVEZE		
Trajni izvori		
Neraspoređeni višak prihoda		1.249.451
Rezultat godine		291.437
		1.540.888
		1.249.451
Dugoročne obaveze		
Dugoročna rezervisanja	14	1.662.818
		1.662.818
		1.769.172
Tekuće obaveze		
Obaveze prema dobavljačima	18	4.967
Ostale obaveze	19	136.164
Pasivna razgraničenja i rezervisanja	20	885.522
		1.026.653
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		4.230.359
		4.021.787

Bilješke na stranicama od 10-40 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA IZVORIMA
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

	Akumulirani višak prihoda BAM	Tekući rezultat BAM	Ukupno BAM
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	281.780	6.859	288.639
Prenos	6.859	(6.859)	-
Rezultat godine	-	6.634	6.634
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	288.639	6.634	295.273
Prenos	6.634	(6.634)	-
Rezultat godine	-	954.177	954.177
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	295.273	954.177	1.249.450
Prenos	954.177	(954.177)	-
Rezultat godine	-	291.437	291.437
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	1.249.450	291.437	1.540.887

Bilješke na stranicama od 10-40 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKOM TOKU
za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2018.

	Bilješka	2018. BAM	2017. BAM
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti			
Neto dobit (gubitak) za godinu		291.437	954.177
Usklađenja za:		<u>15.811</u>	24.880
Amortizacija			
<i>Operativni novčani tok prije promjena u obrtnom kapitalu</i>		307.248	979.057
(Povećanje) /smanjenje zaliha		-	20
Smanjenje/ (povećanje) potraživanja od trećih strana		143.286	(121.635)
(Smanjenje) /povećanje obaveza prema dobavljačima		(4.073)	(13.893)
(Smanjenje)/povećanje pasivnih razgraničenja		(34.937)	(49.053)
(Smanjenje)/povećanje ostalih obaveza		<u>62.498</u>	(324.428)
Neto novac ostvaren iz / (korišten u) operativnim aktivnostima		474.022	470.068
Novčani tok iz investicijskih aktivnosti			
Promjena oročenih depozita		(1.472)	(1.459)
Novčani izdaci za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme		<u>(299)</u>	(4.205)
Neto novac korišten u investicijskim aktivnostima		(1.771)	(5.663)
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenta		472.251	464.405
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	17	544.599	80.195
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	17	1.016.850	544.599

Bilješke na stranicama od 10-40 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

a) Historija i osnivanje

Zaštitni fond FBiH osnovan je 22.jula 2005. godine i pod nadzorom je i kontrolom Agencije za nadzor osiguranja FBiH. Tijela uprave Zaštitnoga fonda su: Skupština, Upravni odbor i direktor. Zaštitnim fondom upravlja Upravni odbor koji čine pet članova, a imenuje ih i razrješava Skupština. Direktora imenuje i razrješava Upravni odbor. Zaštitni fond FBiH isplaćuje štete u skladu sa članom 15. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine FBiH", br. 24/05). Zaštitni fond FBiH obvezan je oštećenim stranama plaćati odštetu u slučaju smrti ili fizičke ozljede i materijalne štete prouzročene u prometnim nezgodama kada:

1. osoba odgovorna za nezgodu ostane nepoznata, Zaštitni fond obvezan je dati naknadu samo glede šteta zbog smrti ili fizičkih ozljeda, u svim slučajevima gdje se nezgoda desila na teritoriju FBiH;
2. je nezgodu prouzročilo vozilo za koje nije ispunjena obveza iz člana 3. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti , a posjed nad vozilom ima osoba s prebivalištem u FBiH i kada je
3. je protiv društva za osiguranje registriranog u FBiH pokrenut postupak posebne likvidacije zbog stečaja ili zbog oduzimanja dozvole za rad, zbog neispunjena financijskih obveza po Zakonu o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju ili Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti.

Članove Fonda čine sva osiguravajuća društva koja na teritoriju FBiH pružaju usluge osiguranja od autoodgovornosti. Visina članarine čini postatak naplaćene premije osiguranja od autoodgovornosti koji utvrđuje Agencija za nadzor osiguranja za svaku godinu posebno.

b) Aktivnost

Osnovna djelatnost Fonda je namirenja šteta koje su rezultat saobraćajnih nezgoda koja su počinila neosigurana vozila ili nepoznata vozila, kao i namirenje gubitaka iz osnova stečaja ili likvidacije osiguravajućih društava osiguranicima imateljima polica od autoodgovornosti.

c) Članovi Uprave

Salko Obhođaš, direktor razriješen dana 31. decembra 2018. godine i
Adnan Zukić, direktor imenovan dana 01. januara 2019. godine

d) Članovi Skupštine

Marina Miočić Hamidović, predsjednik

Predstavnici članica

e) Članovi Upravnog odbora

Marina Miočić Hamidović, predsjednik, razriješena 06. juna 2017. godine, imenovana kao član 06. juna 2017. godine

Senad Arslanagić/Sead Tikvina, član razriješen 06. juna 2017. godine

Alma Smailagić/Mersiha Begić, član razriješen 06. juna 2017. godine

Damir Sarajlić/Dragan Mikulić, član razriješen 06. juna 2017. godine

Davor Martinović, član razriješen 06. juna 2017. godine, imenovan 06. juna 2017. godine

Damir Sarajlić, predsjednik, imenovan 06. juna 2017. godine

Senad Arslanagić, član, imenovan 06. juna 2017. godine

Mahir Omerhodžić, član, imenovan 06. juna 2017. godine

2. USVAJANJE NOVIH I IZMJENJENIH STANDARDA

2.1 Novi i dopunjeni standardi MSFI koji su na snazi za tekuću godinu

Utjecaj inicijalne primjene MSFI 9 *Finansijski instrumenti*

U tekućoj godini, Društvo je primijenilo MSFI 9 *Finansijski instrumenti* (kako je revidiran u julu 2014. godine) i povezane izmjene i dopune drugih MSFI standarda koji su na snazi za godišnji period koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2018. godine. Prelazne odredbe MSFI 9 omogućavaju subjektu da ne prepravlja uporedne podatke. Pored toga, Društvo je usvojilo izmjene i dopune MSFI 7 *Finansijski instrumenti*: Objave koje su primijenjene na objave za 2018. godinu i na uporedni period. MSFI 9 je uveo nove zahtjeve:

- 1) Klasifikacija i mjerjenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza,
- 2) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava, i
- 3) Opće računovodstvo zaštite.

Detalji ovih novih zahtjeva kao i njihov utjecaj na finansijske izvještaje Društva opisani su u nastavku. Društvo je primijenilo MSFI 9 u skladu s prijelaznim odredbama iz MSFI 9.

(a) Klasifikacija i mjerjenje finansijskih sredstava

Datum prve primjene (tj. Datum na koji je izvršena procjena postojećih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u smislu zahtjeva MSFI 9) je 1. januar 2018. godine. Prema tome, Društvo je primijenilo zahtjeve MSFI 9 na instrumente koji se i dalje priznaju na dan 1. januara 2018. godine, dok zahtjevi nisu primjenjeni na instrumente koji su već isknjiženi na dan 1. januara 2018. godine. Sva priznata finansijska sredstva koja su u okviru MSFI 9 moraju se naknadno mjeriti po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti na osnovu poslovnog modela subjekta za upravljanje finansijskom imovinom i karakteristika ugovornog novčanog toka finansijske imovine. Konkretno:

- dužnički instrumenti koji se drže u okviru poslovnog modela čiji je cilj prikupljanje ugovornih novčanih tokova, i koji imaju ugovorne novčane tokove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na preostali iznos glavnice, naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti;
- dužnički instrumenti koji se drže u okviru poslovnog modela čiji je cilj prikupljanje ugovornih novčanih tokova i prodaja dužničkih instrumenata, a koji imaju ugovorne novčane tokove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na preostali iznos glavnice, mjere se naknadno po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI);
- sve ostale dužničke investicije i vlasnička ulaganja se naknadno mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVTPL).

Uprkos gore navedenom, Društvo može izvršiti sljedeći neopozivi izbor / imenovanje pri početnom priznavanju finansijskog sredstva:

- Društvo može neopozivo izabrati predstavljanje naknadnih promjena fer vrijednosti ulaganja u vlasnički kapital koji se ne drži radi trgovanja niti potencijalne naknade priznate od strane stjecatelja u poslovnoj kombinaciji u drugom sveobuhvatnom prihodu; i
- Društvo može neopozivo odrediti dužničku investiciju koja ispunjava amortizovani trošak ili FVTOCI (fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) kriterijume koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se time eliminira ili značajno smanjuje računovodstvena neusklađenost.

U tekućoj godini, Društvo nije odredilo nijednu dužničku investiciju koja zadovoljava amortizirani trošak ili FVTOCI kriterije mjerene na dan bilansa. Kada se priznavanje dužničke investicije mjereno u FVTOCI, prestaje priznavati, kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificira se iz kapitala u dobit ili gubitak kao usklađenje reklasifikacije. Kada se priznato vlasničko ulaganje, mjereno po FVTOCI, prestaje priznavati, kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kasnije se prijenosi u zadržanu dobit. Dužnički instrumenti koji se naknadno mjere po amortiziranom trošku ili na FVTOCI podliježu umanjenju vrijednosti.

Direktori društva su pregledali i procijenili postojeća finansijska sredstva Društva na dan 1.januara 2018. godine na osnovu činjenica i okolnosti koje su postojale na taj datum i zaključile da je početna primena MSFI 9 imala slijedeći utjecaj na finansijska sredstva u pogledu njihove klasifikacija i mjerjenje:

- finansijska imovina klasifikovana kao imovina koja se drži do dospijeća i zajmovi i potraživanja prema MRS 39 koji su mjereni po amortiziranom trošku i dalje se mjeri po amortiziranoj vrijednosti u skladu sa MSFI 9 jer se drži u okviru poslovnog modela radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i ovih novčanih tokova. Sastoji se isključivo od plaćanja glavnice i kamata na preostali iznos glavnice.

Bilješka (e) u nastavku prikazuje promjenu u klasifikaciji finansijskih sredstava Društva nakon primjene MSFI 9.

(b) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

U vezi sa umanjenjem vrijednosti finansijskih sredstava, MSFI 9 zahtjeva model očekivanog kreditnog gubitka za razliku od nastalog modela kreditnog gubitka prema MRS 39. Model očekivanog kreditnog gubitka zahtjeva od Društva da uzme u obzir očekivane kreditne gubitke i promjene u tim očekivanim kreditnim gubicima na svaki izvještajni datum da odražava promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja finansijske imovine. Drugim riječima, više nije potrebno da se kreditni događaj dogodi prije priznavanja kreditnih gubitaka. Konkretno, MSFI 9 zahtjeva od Društva da prizna gubitak za gubitak za očekivane kreditne gubitke:

- ulaganja u dužnička sredstva koja se naknadno mjere po amortizovanoj vrijednosti ili na FVTOCI;
- potraživanja po osnovu lizinga;
- potraživanja od kupaca i ugovorna sredstva; i
- ugovori o finansijskim garancijama na koje se primjenjuju zahtjevi za umanjenje vrijednosti iz MSFI 9.

Konkretno, MSFI 9 zahtjeva od Društva da mjeri gubitak za finansijski instrument u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima (ECL) ako se kreditni rizik tog finansijskog instrumenta značajno povećao od početnog priznavanja, ili ako je finansijski instrument kupljeno ili nastalo kreditno umanjeno finansijsko sredstvo. Međutim, ako se kreditni rizik na finansijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja (osim za kupljeno ili nastalo kreditno umanjeno finansijsko sredstvo), Društvo je dužno da mjeri gubitak za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL. MSFI 9 također zahtjeva pojednostavljen pristup za mjerjenje gubitka u iznosu jednakom trajanju ECL-a za potraživanja od kupaca, ugovorenih sredstava i potraživanja za zakup u određenim okolnostima. Budući da Društvo nije odlučilo da prepravi uporedne podatke, u svrhu procjene da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja finansijskih instrumenata koji ostaju priznati na datum prve primjene MSFI 9 (tj. 1. januara 2018. godine), direktori su uporedili kreditni rizik pojedinih finansijskih instrumenata na dan njihovog početnog priznavanja sa svojim kreditnim rizikom na dan 1. januara 2017. godine.

Rezultat procjene je sljedeći:

Stavke koje postoje na dan 01/01/18, a koje podliježu odredbama o obezvrijedenju MSFI 9	Atributi kreditnog rizika na dan 01/01/17 i 01/01/18	Kumulativni dodatni gubitak priznat na:
		01/01/2017 01/01/2018 BAM BAM
Krediti povezanim stranama - djelatnici		
Direktori su zaključili da bi to zahtijevalo nepotrebine troškove i napore kako bi se utvrdio kreditni rizik svakog kredita na njihove datume početnog priznavanja. Ovi krediti se također procenjuju da imaju kreditni rizik koji nije nizak. Shodno tome, Društvo prepoznaje životni vijek ECL-a za ove zajmove dok se ne ukine		
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup i priznaje vijek trajanja ECL-a za ova sredstva.	
Financijski zakup potraživanja		
Ugovorna sredstva		
Novac i bankovni saldo	Procjenjuje se da su sva stanja banakovnih salda slabog kreditnog rizika na svaki datum izvještavanja kako se novac drži kod renomiranih bankarskih institucija u zemlji.	
Finansijska garancija ugovora	Svi ugovori o financijskim garancijama su izdati u 2017. godini. Nije bilo značajnog povećanja rizika neispunjavanja obaveza po osnovu zajmova od početnog priznavanja do 1. januara 2018. godine.	
Mjenice (vanjski kreditni rejting: A)	Za ove stavke se procjenjuje da imaju nizak kreditni rizik na svaki izvještajni datum na temelju njihovih vanjskih kreditnih rejtinga. Kao takva, Društvo pretpostavlja da se kreditni rizik po ovim financijskim instrumentima nije značajno povećao od početnog priznavanja kako je dozvoljeno MSFI 9 i priznaje 12-mesečni ECL za ova sredstva.	

Analizom Uprave procjenjeno je, temeljem razvoja matrice rezervacija za potraživanja od kupaca, da ne postoji značajna izloženost kreditnim gubicama na dan 01. januara 2018. godine i efekti prve primjene nisu priznati korekcijom zadržanih zarada.

(c) Klasifikacija i mjerjenje financijskih obveza

Značajna promjena uvedena u MSFI 9 u klasifikaciji i mjerenu financijskih obveza odnosi se na obračunavanje promjena u fer vrijednosti finansijske obaveze koja je označena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika izdavatelja. Konkretno, MSFI 9 zahtijeva da promjene u fer vrijednosti finansijske obaveze koje se pripisuju promjenama u kreditnom riziku te obaveze budu predstavljene u ostalim sveobuhvatnim prihodima, osim ako priznavanje efekata promjena kreditnog rizika obveze u drugi sveobuhvatni prihod bi stvorio ili povećao računovodstvenu neusklađenost u dobiti ili gubitku.

Promjene u fer vrijednosti koje se mogu pripisati kreditnom riziku finansijske obaveze se kasnije ne reklasificiraju u dobit ili gubitak, već se prijenose u zadržanu dobit kada se finansijska obaveza prestane priznavati. Prethodno, prema MRS 39, cijelokupni iznos promjene fer vrijednosti finansijske obaveze označene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha prikazan je u računu dobiti i gubitka. Ova promjena računovodstvene politike nije utjecala je na računovodstvene promjene Društva u promjenama fer vrijednosti kako Društvo nema otkupivih kumulativnih povlaštenih dionica koje je izdalo u tekućoj godini. Dobitak i ostali sveobuhvatni prihodi koji su iskazani za 2017. godinu nisu bili pogodeni jer primjena MSFI 9 nije imala utjecaja na klasifikaciju i mjerjenje finansijskih obaveza.

(e) Objave u vezi sa početnom primjenom MSFI 9

Nije bilo finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje je Društvo ranije definisalo kao imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu sa MRS 39 koje su bile predmet reklasifikacije ili koje je Društvo izabrala za reklasifikaciju po primjeni MSFI 9. Nije bilo finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje je Društvo izabralo da na dan prve primjene MSFI označi kao FVTPL (po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak). Donja tabela prikazuje informacije koje se odnose na finansijska sredstva koja su reklasifikovana kao rezultat prelaska na MSFI 9.

	Kao što je ranije objavljeno 31/12/2017	IFRS 9 prilagođavanje	Kao što je ponovljeno
Utjecaj			
Utjecaj na dobit/gubitak za godinu (bez poreza)	954.177	-	954.177
Utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit za godinu (bez poreza)	954.177	-	954.177
Utjecaj na imovinu	4.021.787	-	4.021.787
Utjecaj na obaveze	2.772.337	-	2.772.337
Utjecaj na kapital	1.249.451	-	1.249.451
		Utjecaj za 31/12/2017	
Utjecaj			
Utjecaj na dobit/gubitak za godinu (bez poreza)	-	-	-
Utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit za godinu (bez poreza)	-	-	-
Utjecaj na imovinu	-	-	-
Utjecaj na obaveze	-	-	-
Utjecaj na kapital	-	-	-
		Utjecaj na klasifikaciju i ponovna mjerjenja:	

Finansijska sredstva	MRS 39 knjigovodstvena vrijednost 31/12/17	Reklasifikacija BAM 000	Ponovno mjerjenje BAM 000	MSFI 9 knjigovodstvena vrijednost 01/01/18	Efekat zadržanih zarada 01/01/2018 BAM 000
	BAM 000			BAM 000	
OD:					
Raspoloživo za prodaju	-	-	-	-	-
Po amortizovanom trošku	1.666.524	-	-	1.666.524	-
Imovina za trgovanje	1.016.850	-	-	1.016.850	-
ZA:					
Po amortiziranom trošku	-	-	-	-	-
Po fer vrijednosti kroz sveobuhvatni dobit	-	-	-	-	-
Kroz dobit ili gubak MSFI 9	-	-	-	-	-
Ukupno	-	-	-	-	-
Finansijske obveze					
OD:					
MRS 39.	82.706	-	-	82.706	-
ZA:					
MSFI 9.	82.706	-	-	82.706	-
Ukupno	-	-	-	-	-

Utjecaj MSFI 15, Prihodi - usvajanje

U tekućoj godini, Društvo je primijenilo MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima (izmijenjen i dopunjeno u aprili 2016.) koji je na snazi za godišnji period koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2018. godine. MSFI 15 je uveo pristup u 5 koraka za priznavanje prihoda. U MSFI 15 je dodato mnogo više propisanih smjernica koje se odnose na specifične scenarije. U nastavku su opisani detalji novih zahtjeva kao i njihov utjecaj na finansijske izvještaje. Društvo nije primijenilo MSFI 15 u skladu sa potpuno retrospektivnim prelaznim pristupom već su korištene praktične olakšice za izvršene ugovore u MSFI 15: C5 (a), i (b), ili za modifikovane ugovore u MSFI 15: C5 (c).

MSFI 15: C5 (d) dozvoljava i neobjavljuvanje iznosa cijene transakcije dodijeljene preostalim obavezama izvršenja, uz objašnjenje kada se očekuje da prizna taj iznos kao prihod za sve izvještajne periode koji su predstavljeni prije datuma stupanja na snagu MSFI 15. Novi standard koristi termine 'ugovorna imovina' i 'ugovorna obaveza' da opiše ono što se češće može nazvati obračunati prihod 'i' odloženi prihod', međutim standard ne zabranjuje subjektu da koristi alternativne opise u izvještaju o finansijskom položaju. Društvo je zadržalo terminologiju koja se koristila prije stupanja na snagu MSFI 15 da bi opisalo takve transakcije. Računovodstvene politike prema izvorima prihoda su detaljno objelodanjene u bilješci 3. u nastavku. Osim pružanja opsežnijih objava za transakcije prihoda, primjena MSFI 15 nije imala značajan utjecaj na finansijsku poziciju i finansijske rezultate. Iznos ispravke za svaku stavku finansijskih izvještaja na koju se odnosi primjena MSFI 15 prikazan je u nastavku.

Utjecaj na račun dobiti i gubitka

2017.
KM

Prihod

Povećanje je rezultat promjene vremena prepoznavanja

-

Smanjenje je rezultat promjene vremena prepoznavanja

-

Povećanje kao rezultat očekivanih prinosa

-

Troškovi prodaje

Smanjenje kao rezultat očekivanih prinosa

-

Smanjenje kao rezultat kapitalizacije troškova prodaje

-

Utjecaj na povećanje (smanjenje) poreza na dobit

-

Utjecaj na rezultat godine

-

MSFI 15 utjecaj na izvještaj o finansijskoj poziciji

Bilješka	31. decembra 2018. BAM	Uticaj MSFI 15 BAM	31. decembra 2017. BAM
AKTIVA			
Dugoročna imovina			
Nematerijalna imovina	13	5.493	14.978
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	20.487	26.514
Dugoročna rezervisanja	14	1.662.818	1.769.172
		1.688.798	1.810.664
Kratkoročna imovina			
Potraživanja od trećih strana	15	1.359.235	1.502.520
Oročeni depoziti	16	165.476	164.004
Novac i novčani ekvivalenti	17	1.016.850	544.599
		2.541.561	2.211.123
UKUPNA AKTIVA		4.230.359	4.021.787
TRAJNI IZVORI I OBAVEZE			
Trajni izvori			
Neraspoređeni višak prihoda		1.249.451	295.274
Rezultat godine		291.437	954.177
		1.540.888	1.249.451
Dugoročne obaveze			
Dugoročna rezervisanja	14	1.662.818	1.769.172
		1.662.818	1.769.172
Tekuće obaveze			
Obaveze prema dobavljačima	18	4.967	9.040
Ostale obaveze	19	136.164	73.666
Pasična razgraničenja i rezervisanja	20	885.522	920.459
		1.026.653	1.003.165
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		4.230.359	4.021.787

U tekućoj godini, Društvo je primijenilo niz izmjena i dopuna standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) koji su na snazi za godišnji period koji počinje na ili nakon 1. januara 2018. godine.

MSFI 2 (izmjene i dopune) Klasifikacija i mjerjenje transakcija plaćanja po dionicama

Društvo je usvojilo izmjene i dopune MSFI 2 po prvi put u tekućoj godini. Dopune pojašnjavaju sljedeće:

1. Prilikom procjene fer vrijednosti plaćanja temeljenih na dionicama podmirenim u novcu, obračunavanje efekata uvjeta za stjecanje i neplaćanja ne bi trebalo slijediti isti pristup kao i za isplate s temelja dionica koje podmiruju dionice.
2. Kada poreski zakon ili propis zahtjeva da subjekt zadrži određeni broj instrumenata kapitala koji je jednak novčanoj vrijednosti poreske obaveze zaposlenog za podmirenje poreske obaveze zaposlenog koja se zatim vraća poreskom organu (obično u gotovini), tj. Ugovor o isplati zasnovan na dionicama ima "značajku neto poravnjanja", takav aranžman bi se trebao klasificirati kao nagodba u cijelosti, pod uvjetom da bi se isplata zasnovana na dionicama klasificirala kao nagodba pod uvjetom vlasništva ako ne bi uključila značajku neto namire.

3. Izmjena plaćanja temeljenog na dionici koja mijenja transakciju iz gotovinskog podmirenja u glavnici, obračunava se na sljedeći način:
 - prestanak priznavanja izvorne obaveze;
 - isplata po osnovu dionica podmirena dioničkim kapitalom priznaje se po datumu izmjene fer vrijednosti vlasničkog instrumenta dodijeljenog u mjeri u kojoj su usluge pružene do datuma izmjene; i
 - svaku razliku između knjigovodstvenog iznosa obaveze na datum izmjene i iznosa priznatog u kapitalu treba odmah priznati u dobiti ili gubitku.

MRS 40 (dopune) Transferi investicione imovine

Društvo je usvojilo izmjene i dopune MRS 40 Investicione nekretnine po prvi put u tekućoj godini. Amandmani pojašnjavaju da prijenos na ili iz investicione imovine zahtjeva procjenu da li neka imovina ispunjava, ili je prestala da ispunjava, definiciju investicione imovine, uz podršku vidljivih dokaza da je došlo do promjene u upotrebi. Amandmani dalje pojašnjavaju da situacije navedene u MRS 40 nisu iscrpne i da je promjena u upotrebi moguća za nekretnine u izgradnji (tj. Promjena u upotrebi nije ograničena na dovršene nekretnine).

Godišnja poboljšanja standarda MSFI 2014 - 2016 ciklus

Izmjene MRS 28 Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate

Društvo je prvi put u tekućoj godini usvojilo izmjene i dopune MRS 28 uključene u godišnje poboljšanje standarda MSFI 2014–2016. Izmjene i dopune pojašnjavaju da je opcija za organizaciju rizičnog kapitala i druge slične subjekte za mjerjenje ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate po fer vrijednosti kroz bilans i gubitke dostupna posebno za svaki pridruženi subjekt ili zajednički pothvat, te da se izbori trebaju izvršiti prilikom početnog priznavanja. U vezi sa opcijom za subjekat koji nije investicioni subjekat (IE) da zadrži mjerjenje fer vrijednosti primjenjeno od strane njegovih pridruženih društava i zajedničkih pothvata koji su IE prilikom primjene metode udjela, izmjene i dopune čine slično pojašnjenje da je ovaj izbor dostupan za svako zajedničko ulaganje IE ili IE.

IFRIC 22 Transakcije u stranoj valuti i unaprijedno razmatranje

IFRIC 22 se odnosi na to kako odrediti „datum transakcije“ u svrhu određivanja kursa koji će se koristiti prilikom početnog priznavanja imovine, rashoda ili prihoda, kada je naknada za tu stavku plaćena ili primljena unaprijed u stranoj valuti koja je rezultirala priznavanjem nemonetarnog sredstva ili nemonetarne obaveze (na primjer, nepovratnog depozita ili odgodjenog prihoda). Tumačenje navodi da je datum transakcije datum na koji subjekt prvo bitno priznaje nemonetarnu imovinu ili nemonetarnu obavezu koja proizlazi iz plaćanja ili primitka avansne naknade. Ako postoje višestruka plaćanja ili primici unaprijed, Tumačenje zahtijeva od subjekta da odredi datum transakcije za svaku upлатu ili primitak avansne naknade.

2.2 Standardi i tumačenja koja još nisu usvojeni

Standardi i tumačenja koji su izdati, ali još nisu na snazi, do datuma izdavanja finansijskih izvještaja društva su objavljeni u nastavku. Društvo namjerava usvojiti ove standarde, ako su primjenjivi, kada postanu djelotvorni.

MSFI 16 Najmovi

MSFI 16 uvodi sveobuhvatan model za identifikaciju ugovora o zakupu i računovodstvenog tretmana za najmodavce i zakupce. MSFI 16 će zamijeniti trenutne smjernice za zakup uključujući MRS 17 Najmovi i povezana tumačenja kada on stupa na snagu. MSFI 16 razlikuje zakupce i ugovore o uslugama na osnovu toga da li je identifikovana imovina kontrolisana od strane kupca. Odstupanja operativnog lizinga (vanbilansnog stanja) i finansijskog lizinga (u bilansu stanja) se uklanjanju za računovodstvo zakupca, a zamjenjuje se modelom kada se imovina prava korištenja i odgovarajuća obaveza priznaju za sve najmove najmoprimeca (tj. sve u bilansu stanja) osim za kratkoročne najmove i zakup imovine male vrijednosti. Imovina sa pravom korištenja se početno mjeri po nabavnoj vrijednosti i naknadno mjeri po nabavnoj vrijednosti (uz određene iznimke) umanjenoj za akumuliranu

amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti, korigovane za bilo koju pred-mjeru obaveze po osnovu lizinga. Obaveza za lizing se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja lizinga koji nisu plaćeni na taj datum.

Nakon toga, obaveza za lizing se usklađuje za plaćanje kamata i lizinga, kao i utjecaj modifikacija lizinga, između ostalog. Nadalje, klasifikacija novčanih tokova će također biti pogodena jer će se plaćanja po operativnom lizingu prema MRS 17 predstaviti kao operativni novčani tokovi; dok će u skladu sa modelom MSFI 16, lizing plaćanja biti podijeljena na glavnici i dio kamata koji će biti predstavljeni kao novčani tokovi za finansiranje i operativni tok. Za razliku od računovodstva zakupoprimeca, MSFI 16 u značajnoj mjeri prijenosi računovodstvene zahtjeve za najmodavca iz MRS 17 i nastavlja zahtijevati od zakupodavca da klasificira zakup ili kao operativni lizing ili financijski lizing. Osim toga, MSFI 16 zahtijeva obimna objelodanjivanja. MRS 17 ne zahtijeva priznavanje bilo kojeg sredstva ili obaveze za pravo korištenja za buduća plaćanja za ove zakupnine; umjesto toga, određene informacije se objavljaju kao obaveze za operativni lizing. Preliminarna procjena ukazuje da će ovi aranžmani zadovoljiti definiciju ugovora o zakupu u skladu sa MSFI 16, te će stoga društvo priznati imovinu s pravom korištenja i odgovarajuću obavezu u odnosu na sve te najmove, osim ako se kvalificiraju kao najmovi male vrijednost ili kratkotrajni najmovi kako je definirano MSFI 16, Najmovi. Očekuje se da će novi zahtjev za priznavanje imovine s pravom korištenja i povezane obaveze lizinga imati značajan utjecaj na iznose priznate u financijskim izvještajima Društva, a direktori trenutno procjenjuju njegov potencijalni utjecaj. Prema preliminarnim procjenama Uprave, utjecaj novog MSFI 16, Najmovi je kako slijedi:

Godina	Plaćanja po najmu	Trošak zakupnine po starom standardu (MRS 17)	Trošak kamata	Amortizacija	Ukupni rashod za godinu MSFI 16	Razlika MSFI 16: MRS 17
2019	19.320	19.320	1.163	18.530	19.694	(374)
2020	19.320	19.320	416	18.530	18.946	374
	38.640	38.640	1.580	37.060	38.640	(0)

MSFI 17 Ugovori o osiguranju

U maju 2017, IASB je izdao MSFI 17 Ugovori o osiguranju (MSFI 17), sveobuhvatan novi računovodstveni standard za ugovore o osiguranju koji pokrivaju priznavanje i mjerjenje, prezentaciju i objavljivanje. Kada jednom stupa na snagu, MSFI 17 će zamijeniti MSFI 4 Ugovore o osiguranju (MSFI 4) koji je izdat 2005. godine. MSFI 17 se primjenjuje na sve vrste ugovora o osiguranju (tj. Životno, neživotno, direktno osiguranje i reosiguranje), bez obzira na vrste subjekata koji ih izdaju, kao i određene garancije i finansijske instrumente sa karakteristikama diskrecionog učešća. Primjenjuje se nekoliko izuzetaka. Opći cilj MSFI 17 je da obezbijedi računovodstveni model za ugovore o osiguranju koji je korisniji i konzistentniji za osiguravače. Za razliku od zahtjeva u MSFI 4, koji se uglavnom zasnivaju na prethodnim lokalnim računovodstvenim politikama, MSFI 17 pruža sveobuhvatan model ugovora o osiguranju koji pokriva sve relevantne računovodstvene aspekte.

Jezgro MSFI 17 je opći model, dopunjeno sa:

- Specifično prilagođavanje za ugovore sa značajkama direktnog učešća (pristup varijabilne naknade)
- Pojednostavljeni pristup (pristup dodjele premija) uglavnom za kratkoročne ugovore.

MSFI 17 je na snazi za izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine, sa potrebnim uporednim podacima. Dozvoljena je rana primjena, pod uslovom da subjekat također primjenjuje MSFI 9 i MSFI 15 na dan ili prije datuma kada prvi put primjenjuje MSFI 17. Ovaj standard nije primjenjiv na Društvo.

Primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju

Izmjene i dopune odnose se na zabrinutosti koje proizlaze iz primjene novog standarda finansijskih instrumenata, MSFI 9, prije implementacije MSFI-a 17 Ugovori o osiguranju, koji zamjenjuje MSFI 4. Izmjene uvode dvije opcije za subjekte koji izdaju ugovore o osiguranju: privremeno izuzeće od primjene MSFI 9 i preklapanje. Privremeno izuzeće se prvo primjenjuje za izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine. Subjekat može izabrati pristup preklapanja kada prvi put primjeni MSFI 9 i primjeniti taj pristup retroaktivno na finansijska sredstva određena pri prelasku

na MSFI 9. Subjekat ponovno navodi usporedne informacije odražavajući pristup preklapanja ako i samo ako, subjekat prepravlja komparativne informacije prilikom primjene MSFI 9. Ove izmjene i dopune nisu primjenjive na Društvo.

Godišnja poboljšanja standarda MSFI period: 2015.–2017.

MRS 12 Porezi na dobit

Izmjene i dopune pojašnjavaju da bi subjekat trebao priznati posljedice poreza na dobit po osnovu dividendi u dobiti ili gubitku, drugom sveobuhvatnom prihodu ili kapitalu prema tome gdje je subjekat prvobitno priznao transakcije koje su generirale profitabilnost. To je slučaj bez obzira na to da li se na distribuirani i neraspoređeni profit primjenjuju različite porezne stope.

MRS 23 Troškovi pozajmljivanja

Izmjene i dopune pojašnjavaju da ako bilo koje specifično zaduživanje ostane neizmireno nakon što je povezano sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju, to zaduživanje postaje dio sredstava koje subjekat u pravilu posuđuje prilikom izračunavanja stope kapitalizacije na opće pozajmice.

MSFI 3 Poslovne kombinacije

Izmjene i dopune MSFI 3 pojašnjavaju da kada subjekat dobije kontrolu nad poslovanjem koje je zajedničko poslovanje, subjekat primjenjuje zahtjeve za poslovnu kombinaciju postignutu u fazama, uključujući ponovno mjerjenje ranijeg udjela (PHI) u zajedničkom poslovanju po fer vrijednosti. Indeks zdravstvenog osiguranja koji se treba ponovno procijeniti uključuje sva nepriznata sredstva, obaveze i goodwill koji se odnose na zajedničku operaciju.

MSFI 11 Zajednički aranžmani

Izmjene i dopune MSFI 11 pojašnjavaju da kada stranka koja učestvuje, ali nema zajedničku kontrolu nad zajedničkom operacijom koja je posao, dobije zajedničku kontrolu nad takvom zajedničkom operacijom, subjekat ne vrši ponovno mjerjenje svog ZJZ u zajedničkoj operaciji. Svi amandmani su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine i obično zahtevaju buduću primjenu. Dozvoljena je ranija primjena. Direktori društva ne očekuju da će primjena izmjena u budućnosti imati utjecaj na konsolidirane finansijske izvještaje Društva.

Izmjene i dopune MRS-a 19 Dopuna, ograničenje ili poravnanje primanja zaposlenih

Izmjene i dopune pojašnjavaju da se trošak minulog rada (ili dobitka ili gubitka pri poravnanju) izračunava mjerenjem obveze definirane naknade (imovine) koristeći ažurirane prepostavke i uspoređujući ponuđene pogodnosti i sredstva plana prije i nakon izmjene plana (ili ograničenja ili poravnanja)) ali ignorisanje efekta gornje granice aktive (koja se može pojaviti kada je plan definiranih naknada u poziciji viška). MRS 19 je sada jasan da se promjena efekta gornje granice aktive koja može proizaći iz izmjene plana (ili ograničenja ili poravnanja) utvrđuje u drugom koraku i priznaje se na uobičajen način u drugom sveobuhvatnom prihodu. Paragrafi koji se odnose na mjerjenje troškova tekućeg rada i neto kamate na neto obvezu (sredstva) definiranih naknada također su izmijenjeni. Od subjekta će se sada tražiti da koristi ažurirane prepostavke iz ove ponovne procjene za određivanje tekućih troškova usluga i neto kamate za ostatak perioda izvještavanja nakon promjene plana. U slučaju neto kamate, izmjene i dopune jasno pokazuju da se za promjenu plana nakon razdoblja, neto kamata izračunava množenjem neto obaveze (imovine) definirane naknade koja se ponovno mjeri u skladu s izmjenama i dopunama koje se primjenjuju prospektivno. One se primjenjuju samo na planiranje izmjena, ograničenja ili nagodbi koje se dešavaju na ili nakon početka godišnjeg perioda u kojem se prvi put primjenjuju izmjene MRS 19. Izmjene i dopune MRS 19 moraju se primjenjivati na godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine, ali se mogu primjeniti ranije ako se subjekat odluči za to.

MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 (amandmani) Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog ili zajedničkog poduhvata

Izmjene i dopune MSFI 10 i MRS 28 bave se situacijama u kojima postoji prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog ulaganja. Konkretno, amandmani navode da se dobici ili gubici koji proizilaze iz gubitka kontrole nad podružnicom koja ne sadrži poslovanje u transakciji sa pridruženim društvom ili zajedničkim poduhvatom koji se obračunava metodom udjela, priznaju u dobiti matice ili gubitak samo do iznosa nepovezanih interesa investitora u tom pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu. Slično tome, dobici i gubici koji proizilaze iz ponovnog mjerjenja ulaganja zadržanih u bilo kojem bivšem zavisnom preduzeću (koje je postalo

pridruženo društvo ili zajednički poduhvat koji se obračunava primjenom metode udjela) na fer vrijednost se priznaju u dobiti ili gubitku bivšeg roditelja samo na stepen nepovezanih interesa investitora u novom pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu. Datum stupanja na snagu amandmana još nije određen od strane IASB-a; međutim, ranija primjena amandmana je dozvoljena.

IFRIC tumačenje 23 Nesigurnost u tretmanu poreza na dohodak

Tumačenje se odnosi na obračun poreza na dobit kada poreski tretman uključuje neizvjesnost koja utječe na primjenu MRS-a 12 i ne primjenjuje se na poreze ili namete izvan okvira MRS-a 12, niti konkretno uključuje zahtjeve koji se odnose na kamate i kazne povezane s neizvjesnim poreznim tretmanom.

Tumačenje se posebno odnosi na sljedeće::

- Da li subjekat zasebno razmatra neizvjesne poreske tretmane,
- Pretpostavke koje subjekt vrši o ispitivanju poreskih tretmana od strane poreskih organa,
- Kako subjekat određuje oporezivi dobitak (porezni gubitak), poreske osnove, neiskorištene poreske gubitke, neiskorištene poreske kredite i poreske stope, i
- Kako subjekat razmatra promjene u činjenicama i okolnostima

Subjekat mora odlučiti da li će svaki neizvjesni porezni tretman razmatrati odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvjesnih poreznih tretmana. Pristup koji bolje predviđa rješenje nesigurnosti treba slijediti. Tumačenje je na snazi za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine, ali su na raspolaganju određene tranzicijske olakšice. Društvo će primijeniti tumačenje od datuma stupanja na snagu. Pored toga, Društvo će možda morati da uspostavi procese i procedure za dobijanje informacija koje su neophodne za pravovremenu primjenu tumačenja.

Društvo je izabralo da ne usvoji ove standarde, poboljšanja i interpretacije prije njihovog obaveznog datuma stupanja na snagu. Društvo predviđa da primjena novih standarda, interpretacija i dopuna neće imati značajan efekat na finansijske izvještaje na datum inicijalne primjene osim prve primjene MSFI 16. Najmoći. Ipak, Društvo nije u mogućnosti iz praktičnih razloga dati konačnu prosudbu mogućih budućih finansijskih efekata prije nego Uprava izvrši detaljna ispitivanja u godini prve primjene novih standarda, interpretacija i poboljšanja.

3. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

a) Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI") objavljenim od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde.

b) Osnova pripreme

Finansijski izvještaji iskazani su u službenoj valuti Bosne i Hercegovine, konvertibilna marka (BAM), osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2018. godine pripremljeni su u skladu sa načelom historijskog troška, osim za bilo koja finansijska sredstva i obaveze s procijenjenom fer vrijednosti, a u skladu s *MSFI 9 Finansijski instrumenti – Priznavanje i mjerjenje*. Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane, osim tamo gdje je drugačije napomenuto. Finansijski izvještaji su pripremljeni pod pretpostavkom da će Društvo nastaviti nesmetano da posluje u budućnosti.

c) Priznavanje prihoda

Društvo priznaje prihode u skladu s MSFI 15, Prihodi po ugovorima s kupcima, na sve ugovore s kupcima osim na ugovore o najmu iz djelokruga MRS-a 17 „Najmovi“, finansijske instrumente i druga ugovorna prava i ugovorne obaveze iz djelokruga MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MSFI 10 „Konsolidirani finansijski izvještaji“, MSFI 11 „Zajednički poslovi“, MRS-a 27 „Nekonsolidirani finansijski izvještaji“ i MRS-a 28 „Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima“, ugovori o osiguranju iz djelokruga MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i nenovčanu razmjenu među subjektima koji se bave istim djelatnostima, a s ciljem lakše prodaje postojećim odnosno potencijalnim kupcima.

Kada Ugovor s kupcem dijelom potпадa pod MSFI 15, a dijelom je u djelokrug nekog drugog standarda vrijedi slijedeće:

- Ako drugi standard definira način na koji razdvojiti i prvi puta mjeriti jedan ili više dijelova ugovora, onda se prvo primjenjuju propisana pravila razdvajanja i mjerjenja. Nakon toga se cijena transakcije umanjuje za iznose prвobitno mjerene prema drugim standardima.
- Ako ne postoji drugi standard s uputama o načinu razdvajanja i prvog mjerjenja jednog ili više dijelova ugovora, primjenjuje se MSFI 15.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga na kupca u iznosu koji odražava naknadu na koju očekuje da je ima pravo ostvariti u zamjenu za obećana dobra odnosno usluge. Društvo primjenjuje slijedeći model koji se sastoji od pet koraka:

- ustvrditi ugovor(e) s kupcem
- ustvrditi obavezu na činidbe iz ugovora
- odrediti cijenu transakcije
- cijenu transakcije razdijeliti na ugovorene obveze na činidbu
- prihode priznati kada, odnosno kako subjekt ispunjava svoju obvezu na činidbu.

Identifikacija ugovora s kupcem

Društvo ugovor s kupcem tretira u sklopu MSFI 15 ako su ispunjeni **svi sljedeći uvjeti**:

- strane ugovora odobrile su ugovor;
- moguće je utvrditi prava i obveze svake ugovorne strane u vezi s predmetnim dobrima odnosno uslugama;
- moguće je utvrditi uvjete i rokove plaćanja za dobra odnosno usluge koje se prijenose;
- ugovor je komercijalne naravi i
- vjerovatna je naplata naknade na koju subjekt ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara odnosno usluga.

Ako neki ugovor s kupcem ne ispunjava sve prethodno navedene kriterije, subjekt nastavlja ponovno provjeravati ugovor kako bi utvrdio ispunjava li ugovor te kriterije u nekom kasnijem trenutku.

Identifikacija obveza za činidbe iz ugovora

Na početku ugovora, Društvo procjenjuje obećana dobra odnosno usluge koje se obavezalo isporučiti te utvrđuje:

- jasno razgraničeno dobro ili uslugu, odnosno paket dobara odnosno usluga, ili
- nekoliko jasno razgraničenih dobara ili usluga koje su suštinski iste i s istim obrascem prijenosa na kupca.

Nekoliko različitih dobara ili usluga se prijenose na kupca istim obrascem, ako su zadovoljena oba sljedeća kriterija:

- svako jasno razgraničeno dobro ili usluga u nizu koju subjekt obećava uzastopno prenijeti na kupca bit će obaveza na činidbu koja će biti zadovoljena tijekom vremena (vidi dolje); i
- jedna metoda mjerjenja izvršenja će se koristiti za mjerjenje izvršenja obveze na činidbu tog subjekta do potpunog zadovoljenja obaveze na činidbu koja se odnosi na prijenos svakog jasno razgraničenog dobra ili usluge u nizu na kupca.

Dobro, odnosno usluga, je jasno razgraničena ako su ispunjena oba sljedeća kriterija:

- kupac može ostvariti koristi od samog predmetnog dobra odnosno same predmetne usluge ili iz njihove povezanosti s drugim trenutno dostupnim resursima i
- obećanje subjekta da će predmetna dobra odnosno usluge prenijeti na kupca može se razgraničiti od drugih obećanja sadržanih u ugovoru.

Određivanje cijene transakcije

Cijena transakcije je iznos koji se očekuje da na njega Društvo ima pravo u zamjenu za prijenos predmetnih obećanih dobara ili usluga. U određivanju cijene transakcije, subjekt razmatra uobičajenu poslovnu praksu u prošlosti. Kod ugovora koji sadrži elemente varijabilne naknade, Društvo procjenjuje iznos varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo temeljem ugovora. Varijabilna naknada može proisteći iz npr. popusta, količinskih popusta, povrata, nagradnih bodova, sniženih cijena, poticaja, bonusa po osnovi izvršenja, kazni ili sličnih stavki. Varijabilna naknada sadržana je i u eventualnom pravu subjekta na naknadu koje je uvjetovano nekim budućim događajem.

Postupak razdjevljivanja cijene transakcije na ugovorene obaveze na činidbu

Kod ugovora s više obaveza na činidbu, cijena transakcije raspoređuje se na ugovorene obaveze na činidbu prema njihovim relativnim pojedinačnim prodajnim cijenama. Ako pojedinačna prodajna cijena nije izravno vidljiva, Društvo vrši primjerene procjene. Svaki ukupni popust u odnosu na zbroj pojedinačnih prodajnih cijena dijeli se na predmetne obaveze na činidbu po osnovi relativne pojedinačne cijene. U određenim okolnostima takvu vrstu popusta može biti opravdano razdijeliti na neke, ali ne i na sve obaveze na činidbu. Kod avansnog plaćanja naknade ili naknade koja se plaća s vremenskim odmakom, subjekt razmatra sadrži li ugovor neki značajan finansijski aranžman i, ako da, uskladiti naknadu prema vremenskoj vrijednosti novca.

Priznavanje prihoda kako subjekt ispunjava svoju obvezu na činidbu

Prihod se priznaje prijenosom kontrole, bilo kroz vrijeme, bilo u određenom trenutku. Kontrola nad imovinom definirana je kao sposobnost upravljanja načinom korištenja i pribavljanja gotovo svih preostalih koristi od imovine, što uključuje i sposobnost sprječavanja drugih da upravljaju načinom njenog korištenja i pribavljaju koristi od imovine. Koristi koje se odnose na imovinu su potencijalni novčani priljevi koji se mogu posredno ili neposredno ostvariti i uključuju, ali nisu ograničeni na:

- korištenje imovine radi proizvodnje dobara ili pružanje usluga
- korištenje imovine radi povećanja vrijednosti ostale imovine
- korištenje imovine radi plaćanja obveza ili smanjenja troškova
- prodaju ili razmjenu imovine
- davanje imovine u zalog za kredit i
- držanje imovine.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih kriterija:

- kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu subjekt omogućuje svojim činidbama,
- subjektova činidba stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara, ili

- subjektovom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za subjekta i subjekt ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe.

Kada Društvo ne ispunjava svoju činidbu kroz vrijeme, ispunjava ju u određenom trenutku. Stoga se prihod priznaje prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- subjekt ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu
- kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom
- subjekt je prenio fizički posjed imovine,
- kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad imovinom i
- kupac je imovinu prihvatio.

Troškovi ugovora

Inkrementalni troškovi do sklapanja ugovora priznaju se kao imovina ako se očekuje povrat tih troškova. No, oni su ograničeni na one koji kod subjekta ne bi nastali da nije došlo do uspješnog sklapanja ugovora (npr. naknada za sklapanje posla plaćena posrednicima).

Troškovi nastali radi ispunjenja ugovora priznaju se kao imovina onda, i samo onda ako su ispunjeni svi sljedeći kriteriji:

- troškovi su izravno povezani s ugovorom (ili određenim predviđenim ugovorom)
- troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će subjekt koristiti u ispunjenju svojih obaveza na činidbu u budućnosti i
- očekuje se povrat troškova.

U takve se troškove ubrajaju troškovi kao što su troškovi direktnog rada, direktno utrošenih materijala te dio općih troškova koji se izravno odnosi na ugovor. Imovina priznata po osnovi troškova sklapanja ili ispunjenja ugovora amortizira se u skladu s načinom na koji se prijenose dobra odnosno usluge povezani s imovinom.

d) Transakcije u stranim valutama

Transakcije iskazane u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u BAM po kursu važećem na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u BAM na dan bilansa po kursu koji je važio na taj dan. Kursne razlike proizašle iz preračunavanja stranih sredstava plaćanja priznaju se u bilansu uspjeha. Nemonetarne stavke izražene u stranoj valuti vrednovane po fer vrijednosti preračunate su u konvertibilne marke po kursu važećem na dan određivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke izražene u stranoj valuti iskazane po trošku nabave nisu preračunavane od dana transakcije. Kursevi važnijih valuta na kraju godine bili su kako slijedi:

31. decembar 2017.	EUR 1 = BAM 1,955830	USD 1 = BAM 1,630810
31. decembar 2018.	EUR 1 = BAM 1,955830	USD 1 = BAM 1,707552

e) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju, uključuju se u trošak nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji su prihvatljivi za kapitalizaciju. Svi drugi troškovi posudbe terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

f) Oporezivanje

Društvo obračunava poreze u skladu s poreznim zakonima Federacije BiH. Porez na dobit obračunava se na osnovu oporezive dobiti, izračunate odbitkom od finansijskog rezultata određenih stavki prihoda i rashoda kao što je propisano zakonom Federacije BiH. Iznos poreza na dobit za godinu obuhvaća tekući porez na dobit i odgođeni porez.

Tekući porez

Tekući porez je iznos poreza na dobit za platiti/(vratiti) na oporezivu dobit za razdoblje. Oporeziva dobit se razlikuje od dobiti iskazane u bilansu uspjeha, jer ne uključuje stavke prihoda i troškova koje su oporezive ili neoporezive u drugim razdobljima i ne uključuje stavke koje nisu nikada oporezive ili neoporezive. Obaveza za tekući porez je izračunata koristeći porezne stope važeće na datum bilansa.

Odgodeni porez

Iznos odgođenog poreza izračunava se metodom bilanske obaveze, pri čemu se uzimaju u obzir privremene razlike između knjigovodstvenih vrijednosti aktive i pasive, koje se koriste za potrebe finansijskog izvještavanja, i iznosa koji se koristi za potrebe izračuna poreza. Iznos odgođenog poreza temelji se na pretpostavljenom načinu realizacije ili namire knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive po stopama važećim na dan bilansa. Odgođena porezna imovina priznaje se u visini u kojoj je vjerojatno da će se ostvariti buduća oporeziva dobit na teret koje se može iskoristiti neiskorišteni porezni gubitak, a odgođena porezna obaveza priznaje se za sve oporezive privremene razlike. Imovina i obaveze nisu priznate ako privremene razlike nastaju iz goodwilla ili iz početnog priznavanja (osim u poslovnim spajanjima) druge imovine i obaveze u transakcijama koje ne utječu na oporezivu ili računovodstvenu dobit. Odgođena porezna obaveza se priznaje za oporezive privremene razlike nastale u svezi s ulaganjima u podružnice, filijale i pridružena društva, te u zajedničke poduhvate, osim ako je matica u mogućnosti kontrolirati vrijeme ukidanja privremenih razlika i ako je vjerojatno da se privremene razlike neće ukinuti u predvidivoj budućnosti. Odgođena porezna obaveza za odbitne privremene razlike koje proizlaze iz takvih ulaganja se priznaje do razmjera u kojem je vjerojatno da će oporeziva dobit biti raspoloživa i da će privremene razlike biti ukinute u predvidivoj budućnosti. Odgođena porezna imovina preispituje se na svaki datum bilansa i umanjuje za iznos za koji više nije vjerojatno da će se moći iskoristiti kao porezna olakšica. Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se очekuje da će biti u primjeni u razdoblju u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Mjerjenje odgođenih poreznih obaveza i imovine odražava porezne posljedice koje bi mogle nastati iz načina na koji Društvo na datum bilansa očekuje, povrat ili podmirenje knjigovodstvenih iznosa imovine ili obaveza Društva. Tekuća porezna obaveza i imovina se mjeri iznosom za koji se очekuje da će se platiti (odnosno povratiti) od porezne vlasti, primjenjujući porezne stope koje su i porezne zakone koji su na snazi na datum bilansa.

Tekući i odgođeni porez za period

Odgodeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se ne odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kom slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala, ili gdje nastaje početnim priznavanjem poslovnog spajanja. U slučaju poslovnog spajanja, porezni efekat se uzima u obzir u izračunu goodwilla ili u određivanju viška stjecateljevog udjela u neto vrijednosti stečenikove prepoznatljive imovine, obaveza i mogućih obaveza iznad troška spajanja.

g) Troškovi penzionih naknada

Društvo nema druge penzione aranžmane osim onih u okviru državnog penzionog sistema Federacije Bosne i Hercegovine. Društvo je kao poslodavac dužno obračunavati i uplaćivati postotak iz tekuće bruto plaće zaposlenih u penzionalno osiguranje, a navedeni troškovi terete račun dobiti i gubitka u razdoblju u kojem zaposleni ostvare naknadu za rad. Društvo nema obaveza isplate penzije zaposlenima u budućnosti.

h) Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se iskazuju po trošku nabave umanjenom za iznos amortizacije i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabave obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove izravno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicijskog održavanja manjeg obima priznaju se kao rashod kad su nastali. Troškovi značajnih investicijskih održavanja i zamjene se kapitaliziraju. Dobici i gubici temeljem rashodovanja ili otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme iskazuju se u bilansu uspjeha u razdoblju u kojem su nastali. Na svaki datum bilansa, Društvo

preispituje knjigovodstvene iznose nekretnina, postrojenja i opreme, da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine.

Amortizacija se uključuje u bilans uspjeha prema linearnoj metodi kroz procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme. Procijenjeni korisni vijek trajanja, ostatak vrijednosti i metoda amortizacije se preispituju na kraju svake godine, sa uključenom promjenom očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi. Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine je kako slijedi:

Građevine	20 - 67 godina
Mašine i oprema	5-10 godina

Amortizacija se obračunava počevši od prvog dana slijedećeg mjeseca u kojem je materijalna imovina stavljena u uporabu. Imovina u posjedu temeljem finansijskog najma amortizira se u toku očekivanog vijeka upotrebe iste vlastite imovine ili razdoblja najma, ukoliko je kraće.

i) Nematerijalna imovina

Zasebno stečena nematerijalna imovina evidentirana je po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija nematerijalne imovine je obračunata po linearnoj metodi tokom njegovog procijenjenog vijeka trajanja. Procijenjeni korisni vijek trajanja i metoda amortizacije se preispituju na kraju svake godine, sa uključenom promjenom očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalne imovine je kako slijedi:

Softveri i licence	5 godina
--------------------	----------

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznati predmet nematerijalne imovine, kapitalizira se samo u slučaju kada dolazi do povećanja budućih ekonomskih koristi koje će dotjecati u Društvo. Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u razdoblju u kojem nastaje. Trošak redovitog održavanja izravno tereti dobit iz poslovanja. U iznimnim slučajevima, trošak održavanja se kapitalizira, ako održavanje rezultira povećanjem kapaciteta ili značajnim poboljšanjem određene imovine.

j) Finansijski instrumenti

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kada Društvo postane strana ugovornih odredbi instrumenta. Finansijska sredstva i finansijske obaveze se inicijalno mjere po fer vrijednosti. Troškovi transakcije koji se mogu direktno pripisati stjecanju ili izdavanju finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (osim finansijskih sredstava i finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka) dodaju se ili odbijaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza, po potrebi, prilikom početnog priznavanja. Transakcijski troškovi koji se mogu direktno pripisati stjecanju finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se odmah u računu dobiti i gubitka.

Finansijska sredstva

Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava redovnim putem priznaje se i prestaje priznavati na datum trgovanja. Redovne kupovine ili prodaje su kupovine ili prodaje finansijskih sredstava koja zahtijevaju isporuku sredstava u vremenski okvir utvrđen propisom ili konvencijom na tržištu. Sva priznata finansijska sredstva naknadno se u cijelosti mjere po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti, ovisno o klasifikaciji finansijske imovine.

Klasifikacija finansijskih sredstava

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete naknadno se mjere po amortiziranom trošku:

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijskih sredstava radi naplate ugovornih novčanih tokova;

- ugovorni uslovi koji se odnose na specifičnu finansijsku imovine dovode do generiranja na tačno određene datume novčane tokove koji se isključivo odnose na otplate glavnog duga i kamate na preostali iznos glavnice.

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete naknadno se mjere po fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod (FVTOCI):

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj ostvariti novčane tokove od otplate glavnog duga i kamate i krajnje prodaje finansijskog sredstva; i
- ugovorni uvjeti finansijskog sredstva rezultiraju na tačno određene datume na novčanim tokovima koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na preostali iznos glavnice.

(i) Metoda amortizovanog troška i efektivne kamate

Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja amortizovanog troška dužničkog instrumenta i alokacije prihoda od kamata u relevantnom periodu. Za finansijska sredstva osim kupljenih ili nastalih kreditno umanjenih finansijskih sredstava (tj. sredstva koja su kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja), efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane primitke isključujući očekivane kreditne gubitke, kroz očekivani vijek dužničkog instrumenta, ili, gdje je prikladno, kraći period, do bruto knjigovodstvene vrijednosti dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. Za kupljenu ili tekuću finansijsku imovinu s oslabljenim kreditnim reitingom, efektivna kamatna stopa usklađena sa kreditom se izračunava diskontovanjem procijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući očekivane kreditne gubitke, na amortizirani trošak dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva je iznos po kojem se finansijsko sredstvo mjeri prilikom početnog priznavanja umanjeno za otplate glavnice, plus kumulativna amortizacija korištenjem metode efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospjeća, prilagođenog za bilo koji gubitak ili dobitak. Prihodi od kamata se priznaju primjenom metode efektivne kamatne stope za dužničke instrumente koji se naknadno mjeru po amortiziranom trošku i na FVTOCI. Za finansijsku imovinu, osim kupljene ili nastale kreditno umanjene finansijske imovine, prihodi od kamata se izračunavaju primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, osim za finansijska sredstva koja su kasnije postala kreditno umanjena (vidi dole). Za finansijska sredstva koja su kasnije postala kreditno umanjena, prihodi od kamata se priznaju primjenom efektivne kamatne stope na amortiziranu cijenu finansijskog sredstva. Ako se, u narednim izvještajnim razdobljima, kreditni rizik na kreditno umanjenu finansijskom instrumentu poboljša tako da finansijsko sredstvo više nije kreditno umanjeno, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

(ii) Finansijska imovina po FVTPL (fer vrijednost kroz dobit ili gubitak)

Finansijska sredstva koja ne zadovoljavaju kriterijume za mjerjenje po amortizovanoj vrijednosti ili kroz sveobuhvatnu dobit mjeru se po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Društvo priznaje gubitak za očekivane kreditne gubitke od ulaganja u dužničke instrumente koji se mjeru po amortizovanoj vrijednosti, potraživanja po osnovu najma, potraživanja od kupaca i ugovorne imovine, kao i ugovori o finansijskim garancijama. Iznos očekivanih kreditnih gubitaka ažurira se na svaki datum izvještavanja kako bi se odrazile promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja dotičnog finansijskog instrumenta. Društvo uvijek priznaje vijek trajanja ECL-a (očekivanog kreditnog gubitka) za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja po najmu. Očekivani kreditni gubici po ovim finansijskim sredstvima se procjenjuju koristeći matricu rezervisanja na osnovu historijskog iskustva u kreditnim gubicima, prilagođenog faktorima koji su specifični za dužnike, općim ekonomskim uvjetima i procjeni i tekućeg i predviđenog smjera uslova na datum izvještavanja, uključujući vremensku vrijednost novca gdje je to prikladno.

Za sve ostale finansijske instrumente Društvo priznaje vijek trajanja ECL-a kada je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Međutim, ako se kreditni rizik na finansijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo mjeri gubitak za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL-u. Životni vijek ECL predstavlja

očekivane kreditne gubitke koji će proizaći iz svih mogućih događaja neplaćanja tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Nasuprot tome, 12-mesečni ECL predstavlja dio životnog vijeka ECL-a za koji se očekuje da će proizaći iz događaja neplaćanja na finansijskom instrumentu koji su mogući u roku od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja.

Finansijske obaveze i kapital - Klasifikacija kao dug ili kapital

Dužnički i vlasnički instrumenti se klasifikuju ili kao finansijske obaveze ili kao kapital u skladu sa suštinom ugovornih aranžmana i definicijama finansijske obaveze i instrumenta kapitala.

Instrumenti kapitala

Vlasnički instrument je svaki ugovor koji dokazuje preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih njegovih obaveza. Vlasnički instrumenti izdati od strane Društva priznaju se po primljenim prihodima, umanjenim za direktnе troškove izdavanja. Otkup vlastitih vlasničkih instrumenata Društva priznaje se i odbija direktno u kapitalu. Nijedan dobitak ili gubitak se ne priznaje u dobitku ili gubitku prilikom kupovine, prodaje, izdavanja ili poništenja vlastitih instrumenata kapitala Društva.

Finansijske obaveze

Sve finansijske obaveze se naknadno mjere po amortizovanoj vrijednosti primjenom metode efektivne kamatne stope ili po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (FVTPL). Međutim, finansijske obaveze koje nastaju kada prijenos finansijskog sredstva ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup kontinuiranog učešća, kao i ugovori o finansijskim garancijama izdatim od strane Društva, mjere se u skladu sa specifičnim računovodstvenim politikama navedenim u nastavku.

Finansijske obaveze po FVTPL

Finansijske obaveze se klasifikuju po FVTPL kada je finansijska obaveza (i) nepredviđena naknada za stjecatelja u poslovnoj kombinaciji, (ii) koja se drži radi trgovanja ili (iii) je određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Finansijska obaveza je klasifikovana kao držana radi trgovanja ako:

- je stečena prvenstveno u svrhu otkupa u kratkom roku; ili
- kod početnog priznavanja je dio portfelja identificiranih finansijskih instrumenata kojima Društvo upravlja zajedno i koji ima nedavno aktualni obrazac kratkoročnog ostvarivanja dobiti; ili
- je derivat, ili ugovor o finansijskoj garanciji ili efektivni instrument zaštite.

Finansijska obaveza, osim finansijske obaveze koja se drži radi trgovanja ili nepredviđena naknada za stjecatelja u poslovnoj kombinaciji, može se odrediti po FVTPL nakon početnog priznavanja ako:

- takva odredba eliminira ili značajno smanjuje nekonzistentnost mjerena ili priznavanja koja bi inače nastala; ili
- finansijska obaveza čini dio grupe finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza ili oboje, kojima se upravlja i njena uspješnost se procjenjuje na osnovu fer vrijednosti, u skladu sa dokumentiranom strategijom upravljanja rizicima a i informacije o grupiranju na toj osnovi se mogu obezbjediti interno; ili
- čini dio ugovora koji sadrži jedan ili više ugrađenih derivata, a MSFI 9 dozvoljava da se cijeli kombinovani ugovor označi kao FVTPL.

Finansijske obaveze po FVTPL mjere se po fer vrijednosti, pri čemu se svi dobitci ili gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka u onoj mjeri u kojoj nisu dio određenog odnosa zaštite. Neto dobit ili gubitak priznat u bilansu uspjeha uključuje bilo koju kamatu plaćenu na finansijsku obavezu te je uključen u ostale dobitke i gubitke. Međutim, za finansijske obaveze koje su označene po FVTPL, iznos promjene fer vrijednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obaveze priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim u slučaju priznavanja učinaka promjena u kreditnom riziku obaveze u drugim sveobuhvatnim prihodima stvorile bi ili povećale računovodstvenu neusklađenost u dobiti ili gubitku. Preostali iznos

promjene fer vrijednosti obaveze priznaje se u dobiti ili gubitku. Promjene u fer vrijednosti koje se mogu pripisati kreditnom riziku finansijske obaveze koje se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kasnije se ne reklasificiraju u dobit ili gubitak već se umjesto toga prijenose u zadržanu dobit nakon prestanka priznavanja finansijske obaveze. Dobici ili gubici po ugovorima o finansijskim garancijama koje je Društvo izdalo i odredilo po FVTPL priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Finansijske obaveze naknadno iskazane po amortizovanoj vrijednosti

Finansijske obaveze koje nisu (i) potencijalna naknada za stjecatelja u poslovnoj kombinaciji, koje se drže radi trgovanja, ili su označene po FVTPL, naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja amortiziranog troška finansijske obaveze i raspoređivanja rashoda od kamata tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja (uključujući sve naknade plaćene ili primljene koji čine sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i druge premije ili popuste) kroz očekivani vijek važenja finansijske obaveze, ili (ako je potrebno) kraći period, na amortizovani trošak finansijske obaveze.

Pozitivne i negativne kursne razlike

Za finansijske obaveze denominirane u stranoj valuti koje se vrednuju po amortizovanom trošku na kraju svakog izvještajnog perioda, dobici i gubici od kursnih razlika se utvrđuju na osnovu amortizirane vrijednosti instrumenata. Te pozitivne i negativne kursne razlike priznaju se u dobitku ili gubitku u okviru ostalih dobitaka i gubitaka za finansijske obaveze koje nisu dio određenog odnosa zaštite. Za one koji su određeni kao instrument zaštite za zaštitu valutnog rizika, dobici i gubici od kursnih razlika se priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i akumuliraju u posebnoj komponenti kapitala. Fer vrijednost finansijskih obaveza denominiranih u stranoj valuti utvrđuje se u toj valuti i preračunava se po spot kursu na kraju izvještajnog perioda. Za finansijske obaveze koje se vrednuju po FVTPL, devizni dio čini dio dobitaka ili gubitaka po fer vrijednosti i priznaje se u računu dobiti i gubitka za finansijske obaveze koje nisu dio određenog odnosa zaštite.

Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Društvo prestaje priznavati finansijske obaveze kada i samo kada su obaveze podmirene, otkazane ili su istekle. Razlika između knjigovodstvenog iznosa finansijske obaveze koja se prestaje priznavati i plaćene naknade se priznaje u računu dobiti ili gubitka. Kada Društvo razmjenjuje sa postojećim zajmodavcem jedan dužnički instrument u drugi sa bitno drugačijim uvjetima, takva razmjena se obračunava kao ukidanje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Slično tome, subjekt iskazuje značajnu promjenu uvjeta postojeće obaveze ili dijela iste kao prestanak prvobitne finansijske obaveze i priznavanje nove obaveze. Prepostavlja se da su uvjeti bitno različiti ako je diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uvjetima, uključujući i bilo koje naknade plaćene bez ikakvih primljenih naknada i diskontiranih korištenjem izvorne efektivne stope, najmanje 10% različita od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tijekova izvorne finansijske obaveze. Ako izmjena nije značajna, razlika između: (1) knjigovodstvenog iznosa obaveze prije izmjene i (2) sadašnje vrijednosti novčanih tokova nakon izmjene treba biti priznata u dobiti ili gubitku kao dobit ili gubitak promjene u okviru ostalih dobitaka i gubitaka.

k) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto vrijednosti koja se može realizirati, ovisno o tome što je niže. Trošak obuhvata direktni materijal i, ako je primjenjivo, direktnе troškove rada i sve režijske/indirektnе troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderiranog troška. Neto vrijednost koja se može realizirati predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove marketinga, prodaje i distribucije. Sitan inventar se otpisuje pri stavljanju u upotrebu.

I) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti podrazumijevaju gotovinu u blagajni i novac na tekućim žiro računima. Knjigovodstvena vrijednost ove imovine odgovara njihovoj fer vrijednosti. Novac i novčani ekvivalenti za potrebe novčanog toka uključuju tekuće račune i depozitne račune sa originalnim dospijećem do 3 mjeseca ili manje.

m) Krediti i pozajmice

Kamatonosni bankarski krediti evidentiraju se u visini primljenih iznosa, umanjenih za troškove izravnog odobrenja. Finansijski troškovi, uključujući premije koje se plaćaju prilikom podmirenja ili otkupa, knjiže se po obračunskoj osnovi i pripisuju knjigovodstvenom iznosu instrumenta u onoj mjeri u kojoj su nepodmireni u razdoblju u kojem su nastali. Sve finansijske obaveze iskazuju se po amortiziranom trošku obračunanom metodom efektivne kamatne stope.

n) Najmovi

Najmovi se svrstavaju u finansijske najmove kad god se gotovo svi rizici i nagrade povezani s vlasništvom nad sredstvom prijenose na zajmoprimca tokom trajanja najma. Svi drugi najmovi svrstani su u poslovne najmove.

Društvo kao korisnik najma

Imovina koja je predmetom finansijskog najma priznaje se kao imovina Društva po fer vrijednosti na datum stjecanja ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je niža. Odgovarajuća obaveza prema najmodavcu iskazuje se u bilansu kao obaveza za finansijski najam. Plaćanja temeljem najma se raspoređuju između finansijskih troškova i umanjenja obaveze za najam kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obveze. Finansijski troškovi direktno terete račun dobiti i gubitka, osim onih koji se izravno mogu pripisati kvalificiranom sredstvu, u kojem slučaju se kapitaliziraju u skladu s općom politikom Društva vezano za troškove posudbe. Potencijalne najamnine teretit će troškove u razdobljima kada su nastale. Naknade koje se plaćaju u okviru najamnine teretit će trošak najma na temelju linearne metode, osim ako ne postoji druga sistemska osnova koja bolje predstavlja vremenski okvir u kojem se smanjuju koristi od upotrebe iznajmljene imovine. Potencijalne najamnine koje bi mogle nastati iz poslovnih najmova teretit će troškove u razdobljima kada su nastale. U slučaju da su primljeni poticaji za poslovne najmove, takvi poticaji priznaju se kao obveza. Ukupna korist od tih poticaja priznaje se kao smanjenje troškova najma na temelju linearne metode, osim ako ne postoji druga sistemska osnova koja bolje predstavlja vremenski okvir u kojem se smanjuju koristi od uporabe iznajmljene imovine.

Društvo kao davatelj najma

Naknade koje se naplaćuju od najmoprimaca u okviru finansijskih najmova priznate su kao potraživanja u iznosima koji su jednaki kao neto ulaganja u najmove. Priznavanje finansijskog prihoda temelji se na osnovici koja odražava konstantnu periodičnu stopu povrata na neto ulaganje najmodavca koje se odnosi na finansijski najam. Prihod od najma iz poslovnih najmova priznaje se ravnomjerno u prihod na temelju linearne metode tokom perioda najma.

o) Imovina namijenjena prodaji

Dugotrajna imovina klasificira se kao imovina namijenjena prodaji ako će se njezina knjigovodstvena vrijednost prvenstveno nadoknaditi prodajom u razdoblju od 12 mjeseci nakon datuma bilansa, a ne stalnim korištenjem. Imovina se reklassificira kada se ispune sljedeći uvjeti:

- (a) imovina je raspoloživa za prodaju u svom trenutnom stanju;
- (b) Uprava Društva je odobrila i pokrenula aktivni program za pronalaženje kupca;
- (c) imovinom se aktivno trguje kako bi se ostvarila prodaja po razumnoj cijeni;
- (d) prodaja se očekuje u roku od godine dana i
- (e) ne očekuju se značajne promjene prodajnog plana ili povlačenje plana.

Dugotrajna imovina koja se u bilansu tekućeg perioda iskazuje kao namijenjena prodaji, ne reklassificira se u bilansu u usporednom razdoblju. Nekretnine, postrojenja i oprema koja se drži radi prodaje mjeri se po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, ovisno o tome što je niže. Nekretnine, postrojenja i oprema koje se drže radi prodaje se ne amortiziraju. Ukoliko Društvo počne koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklassificira u nekretnine, postrojenja i opremu, te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklassifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

p) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju ako Društvo ima pravnu ili izvedenu obavezu kao posljedicu događaja iz prošlog razdoblja i ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obaveza, te ako se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena izdataka potrebnih za podmirenje sadašnje obaveze na datum bilansa, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnost u vezi te obaveze.

Iznos rezervisanja se utvrđuje diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tijekova korištenjem diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i, gdje je primjenjivo, razlika specifičnih za obavezu. Ako se očekuje da će neke ili sve izdatke potrebne za podmirenje rezervisanja nadoknaditi treća strana, potraživanje se priznaje kao imovina samo kada je doista izvjesno da će naknada biti primljena te da se iznos naknade može pouzdano izmjeriti.

q) Ulagačke nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se na zemljišta i objekte, koji se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti, te se Društvo njima ne koristi. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu. Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom linearne metode u svrhu alokacije troška tijekom njegovog procijenjenog korisnog vijeka upotrebe. Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Društvo od toga imati будуće ekonomski koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete račun dobiti i gubitka kada nastanu.

r) Državne potpore

Državne i lokalne potpore se ne priznaju sve dok ne postoji razumno uvjerenje da će Društvo zadovoljiti sve uvjete koji su definirani ugovorom o potpori i da će potpora biti primljena. Državne i lokalne potpore čiji je primarni uvjet da Društvo kupi, izgradi ili na neki drugi način nabavi dugotrajnu imovinu, priznaju se kao odgođeni prihod u bilansu te se na sistemskoj i razumnoj osnovi priznaju kroz korisni vijek upotrebe sredstva u računu dobiti i gubitka. Državne i lokalne potpore se priznaju kao prihodi tijekom razdoblja u skladu sa sučeljavanjem sa odnosnim troškovima (za koje su namijenjeni da ih naknadite) na sustavnoj osnovi. Državne i lokalne potpore koje se primaju kao naknada za rashode ili gubitke koji su već nastali, ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu bez daljnjih povezanih troškova, priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojem su primljeni.

s) Događaji nakon datuma bilansa

Događaji nakon izvještajnog razdoblja koji daju dodatne informacije o finansijskom položaju Društva na datum bilansa (događaji koji zahtijevaju usklađivanje) reflektirani su u finansijskim izvještajima. Događaji nakon izvještajnog razdoblja koji se ne smatraju događajima koji zahtijevaju usklađivanje objavljaju se u bilješkama kada su značajni.

t) Potencijalne obaveze

Potencijalne obaveze nisu priznate u finansijskim izvještajima. One se objavljaju u bilješkama, osim ukoliko odljev ekonomskih koristi nije vjerovatan.

u) Uporedni podaci

Tamo gdje je bilo potrebno, usporedni podaci su reklassificirani kako bi se postigla dosljednost u prikazivanju podataka s podacima tekuće finansijske godine i ostalim podacima. Neto rezultat ili ukupna aktiva i obveze nisu bili podložni navedenim promjenama.

4. KRITIČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNA ISHODIŠTA PROCJENE NEIZVJESNOSTI

U primjeni računovodstvenih politika opisanih u bilješci 3, Uprava Društva radi prosudbe, procjene i prepostavke o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obaveza, koji nisu lako dostupni iz drugih izvora. Procjene i prepostavke temelje se na historijskim iskustvima i drugim faktorima koja se smatraju relevantnim. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i prepostavke se pregledavaju redovno. Efekti promjene procjena se priznaju u razdoblju u kojem je promjena nastala ako se procjena odnosi samo na taj period ili u tekućem i budućem periodu ako procjena uključuje oba perioda.

Kritične prosudbe u primjeni računovodstvenih politika

U nastavku prezentiramo kritične prosudbe, osim onih koje uključuju procjene (vidi niže), koje je Uprava Društva ostvarila u procesu primjene računovodstvenih politika, a koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima.

Umanjenje zajmova i potraživanja

Uprava redovno pregledava stanja zajmova i potraživanja kako bi utvrdila da li postoje objektivni razlozi za njihovo umanjenje primjenjući matricu rezerviranja za potraživanja od kupaca prilikom izračuna očekivanog kreditnog gubitka izvještajnog razdoblja. Društvo ima potraživanja za koja koristi metod temeljen na iskustvu za usklađivanje relevantnih informacija sa tekućim okolnostima kao i metod diskontovanih novčanih tijekova za procjenu umanjenja zajmova, ukoliko je potrebno.

Rezervisanja za pravne sporove

Na svaki datum bilansa Društvo utvrđuje iznose pravnih tužbi koji nastaju kao posljedica redovitog poslovanja Društva. Društvo ne može kvantificirati rezultat i konačnu obavezu koja bi mogla nastati iz svih pravnih tužbi u kojima je Društvo uključeno kao tužena strana u sudskom postupku. Ova procjena je subjektivna po svojoj prirodi i uključuje neizvjesnosti i procjene Uprave kao i moguća rezervisanja.

Priznavanje prihoda

Uprava Društva u svojim procjenama razmatra detaljne kriterije za priznavanje prihoda od prodaje u skladu sa MSFI 15 Ugovori sa kupcima, a naročito kada Društvo prijenosi na kupca značajne rizike i vlasništvo nad dobrima. Uprava Društva se slaže da su značajni rizici preneseni i prikladno priznati kao prihod u tekućoj godini.

Procjena fer vrijednosti

Društvo je usvojilo dodatak MSFI -u 7 za finansijske instrumente koji se u bilansu mjeri po fer vrijednosti, što zahtijeva objavljivanje mjerenja fer vrijednosti po razinama u skladu sa sljedećom hijerarhijom:

- Kotirane cijene (nekorigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze.
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene, a radi se o vidljivim inputima za imovinu ili obavezu, bilo direktno (tj. kao cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena).
- Inputi za imovinu ili obavezu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem berze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini

subjekt. Specifične tehnike procjene koje se koriste za vrednovanje finansijskih instrumenata uključuju:

- Kotirane tržišne cijene ili kotacije brokera za slične instrumente.
- Ostale tehnike, kao što je analiza diskontiranog novčanog toka, koriste se za utvrđivanje fer vrijednosti preostalih finansijskih instrumenata. Fer vrijednost derivativnih finansijskih instrumenata i finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđuje se korištenjem specifičnih tehnika procjene.

5. Prikazi od članarina

	2018. BAM	2017. BAM
Asa Osiguranje	170.616	170.473
Bosna Sunce Osiguranje	639.924	466.692
Camelija Osiguranje	150.072	202.524
Croatia Osiguranje	360.012	209.808
Euroherc Osiguranje	489.600	517.380
Grawe Osiguranje	224.160	110.940
Sarajevo Osiguranje	430.752	466.554
Triglav BH Osiguranje	179.988	197.616
Unika Osiguranje	84.552	100.303
VGT Osiguranje	126.360	290.771
Zovko Osiguranje		242.467
Atos Osiguranje	66.516	13.356
Brčko Gas Osiguranje	77.208	79.572
Drina Osiguranje	54.840	77.856
Dunav Osiguranje	71.148	55.043
Wiener Osiguranje	35.388	55.392
Mikrofin osiguranje A.D.	54.960	33.912
Aura Osiguranje	44.088	56.298
Central Osiguranje	186.204	99.432
	3.446.388	3.446.388

6. Ostali prikazi iz poslovanja

	2018. BAM	2017. BAM
Regresni prikazi i prikazi od taksi	775.516	563.808
Prikazi od zateznih kamata	9.845	15.661
Prikazi od kamata na depozite	1.472	1.472
Oprihodovana rezervisanja	43.538	55.280
	830.371	636.221

7. Troškovi šteta

	2018. BAM	2017. BAM
Adriatic Osiguranje (Bosna Sunce Osiguranje i Zovko osiguranje)	133.712	-
Asa Osiguranje	34.191	70.002
Bosna Sunce Osiguranje	-	144.620
Camelija Osiguranje	46.084	56.398
Croatia Osiguranje	51.213	129.349
Euroherc Osiguranje	135.252	182.125
Grawe Osiguranje	46.943	30.011
Sarajevo Osiguranje	55.697	174.359
Triglav BH Osiguranje	43.008	61.559
Unika Osiguranje	8.033	18.932
VGT Osiguranje	24.558	25.808
Zovko Osiguranje	-	100.896
Atos Osiguranje	20.492	3.000
Brčko Gas Osiguranje	9.363	9.281
Drina Osiguranje	2.767	33.930
Dunav Osiguranje	17.068	30.452
Wiener Osiguranje	15.889	6.036
Aura osiguranje	9.621	-
Mikrofin osiguranje A.D.	910	-
Aura Osiguranje	259	
Central Osiguranje	52.194	69.607
Bosansko Njemačko Osiguranje u likvidaciji	15.708	18.317
Štete Zaštitni Fond	<u>2.599.879</u>	<u>1.315.556</u>
	3.322.582	2.480.497

8. Ostali poslovni rashodi

	2018. BAM	2017. BAM
Rashodi po osnovu regresnih sporova	44.089	68.459
Povrat preplaćenih sredstava troškova postupka dosuđenih fondu	-	677
Rashod po osnovu troškova postupka po izvršenju	<u>10.060</u>	<u>9.741</u>
	54.149	78.877

9. Troškovi materijala

	2018. BAM	2017. BAM
Sirovine i materijal	9.925	6.667
Gorivo i mazivo	2.547	343
	12.472	7.010

10. Troškovi povezani sa zaposlenicima

	2018. BAM	2017. BAM
Bruto plaće	340.053	322.622
Troškovi naknada zaposlenicima	21.939	31.027
Troškovi službenih putovanja	16.834	10.328
	378.826	363.977

Na dan 31. decembra 2018. godine broj uposlenih je 9 (2017.:9).

11. Troškovi usluga

	2018. BAM	2017. BAM
Troškovi savjetovanja, zastupanja, naknade komisijama i UO	109.334	64.934
Usluge održavanja	9.381	7.092
Troškovi zakupa	22.574	22.574
Troškovi komunalnih usluga	22.408	42.625
Usluge reprezentacije	1.091	3.409
Troškovi osiguranja	666	1.080
Bankarske usluge	7.068	6.706
Usluge oglašavanja	9.239	10.917
Jednokratne licence	9.388	10.249
Ostale usluge	1.399	3.036
Usluge preplate na štampu	515	569
	193.063	173.191

12. Administrativni troškovi

	2018. BAM	2017. BAM
Porez po odbitku	4.026	-
Troškovi po zapisniku	4.393	-
	8.419	-

13. Nematerijalne imovina, nekretnine postrojenja i oprema

Kretanje na pozicijama nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme za godinu koja je završila dana 31. decembra 2018. godine je bila kako sljedi:

Opis	Postrojenja i oprema	Transportna sredstva	Nematerijalna imovina	Ukupno	
				BAM	BAM
Trošak sticanja					
Na dan 1. januara 2018. godine	74.630	27.541	80.906	183.077	
Povećanja	598	-	-	598	
Otuđenja i otpisi	(14.877)	-	-	(14.877)	
Na dan 31. decembra 2018. godine	60.351	27.541	80.906	168.798	
Isprawka vrijednosti					
Na dan 1. januara 2018. godine	48.115	27.541	65.928	141.584	
Obračunato tokom godine	6.327	-	9.485	15.812	
Otuđenja i otpisi	(14.578)	-	-	(14.578)	
Na dan 31. decembra 2018. godine	39.864	27.541	75.413	142.818	
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2018. godine	26.515	-	14.978	41.492	
Na dan 31. decembra 2018. godine	20.487	-	5.493	25.980	

14. Dugoročna razgraničenja

	31. decembra 2018. BAM	31. decembra 2017. BAM
Obračunate štete neosigurana vozila	665.107	729.101
Obračunate štete nepoznata vozila	201.222	236.610
Obračunate štete likvidiranih osiguranja	796.489	803.461
	<u>1.662.818</u>	<u>1.769.172</u>
Obračunate štete neosigurana vozila	(665.107)	(729.101)
Obračunate štete nepoznata vozila	(201.222)	(236.610)
Obračunate štete osiguranja u likvidaciji	(796.489)	(803.461)
	<u>(1.662.818)</u>	<u>(1.769.172)</u>

15. Potraživanja od trećih strana

	31. decembra 2018. BAM	31. decembra 2017. BAM
Potraživanja od Adriatic osiguranja	5.323	-
Potraživanja od Euro osiguranja	832	-
Potraživanja za članarinu od osiguravajućih društava	265.648	419.629
Potraživanja od osiguravajućih društava u stečaju	745.658	745.658
Potraživanja za troškove postupka i odbijene štete	171.480	166.939
Potraživanja za plaćene štete i povrat sredstava od sudova	170.294	170.294
	<u>1.359.235</u>	<u>1.502.520</u>

16. Oorčeni depoziti

	31. decembra 2018. BAM	31. decembra 2017. BAM
Oročeni depozita Turkish Ziraat Banka d.d. od 1 godine, kamatna stopa 0,9%	165.476	164.004
	<u>165.476</u>	<u>164.004</u>

Oročeni depozit u Turkish Ziraat Banka BH d.d. Sarajevo ističe 28. decembra 2018. godine.
Ugovorena kamata je fiksna na godišnjem nivou.

21. Finansijski instrumenti i upravljanje rizicima

Upravljanje izvorima sredstava

Fond upravlja svojim izvorima na način da osigura kontinuitet poslovanja, kroz optimizaciju salda dugovanja i izvora. Struktura izvora Fonda sastoji se od dugovanja, koje uključuje obaveze prema dobavljačima prikazane u bilješci 17 i ostale obaveze prikazane u bilješci 18, te novca i novčanih ekvivalenta u bilješci 16 i izvora koji se može pripisati kapitalu vlasnika, uključujući upisani kapital, rezerve i akumuliranu dobit. Uprava Fonda pregleda strukturu izvora redovno.

Djelokrug upravljanja finansijskim rizikom

Uprava pregleda i upravlja finansijskim rizicima vezanim za poslovanje kroz uspostavljeno interno izvještavanje o rizicima u kojima se analiziraju izlaganja istima prema stepenu značajnosti. Ovi rizici uključuju rizike tržišta (uključujući i rizik promjene kursa stranih valuta, rizik fer vrijednosti i kamatni rizik), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatnih stopa gotovinskog toka.

Tržišni rizik

Aktivnosti Fonda ga ne izlažu značajnim finansijskim rizicima od promjene kursa stranih valuta kako Fond posluje isključivo u zemlji. Samim tim, Fond nema potrebu ulaziti u različite aranžmane sa derivativnim finansijskim instrumentima s ciljem upravljanja izloženošću kamatnom i kursnom riziku.

Rizik strane valute

Fond ne obavlja transakcije u stranim valutama, pa prema tome ne postoji izloženost riziku promjene strane valute.

Uprava Fonda smatra da Fond nije izložen riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i иностранству, za poslovne transakcije u domaćoj valuti BAM, kao i u valuti EUR za koji je konvertibilna marka vezana fiksnim valutnim kursom (1 EUR = 1,95583 BAM) na temelju principa Valutnog odbora. Promjene kursa bi zahtijevale izmjene i dopune zakona i odobrenje od strane Parlamentarne skupštine BiH.

Rizik kamatnih stopa

Fond nije izložen riziku kamatnih stopa, obzirom da ne pozajmljuje sredstva uz fiksne i varijabilne kamatne stope. Rizikom se može upravljati održavanjem odgovarajućeg omjera pozajmica po fiksnim i varijabilnim kamatnim stopama.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na rizik da će kontra partija insistirati na svojim ugovorenim obvezama koje mogu kod Fonda dovesti do finansijskih gubitaka. Fond je usvojio politiku prema kojoj će surađivati samo sa kreditno sposobnim partijama i uz obezbeđenje valjanog kolaterala tamo gdje je neophodno, kao sredstvo za ublažavanje rizika finansijskih gubitaka kod ugovorenih obaveza. S obzirom na prirodu poslovanja Fond može biti izložen značajnim kreditnim rizicima prema bilo trećim kontra stranama ili grupi kontra strana koje imaju slične karakteristike

Rizik likvidnosti

Konačnu odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti snosi Uprava, koja je izgradila odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u upravljanju kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih zahtjeva finansiranja i upravljanja likvidnošću Fonda. Fond upravlja rizikom likvidnosti održavajući prikladne rezerve, bankovna sredstva i rezerve pozajmljenih sredstava, neprekidnim praćenjem predviđenih i stvarnih novčanih tokova, te uspoređujući rokove dospijeća imovine i obaveza.

Fer vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi se trebala primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obaveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan njenog mjerjenja. Kod mjerjenja fer vrijednosti Uprava prihvata njena glavna obilježja koja se ogledaju u slijedećem:

- Fer vrijednost je izlazna cijena koja bi se postigla za imovinu ili platila za podmirenje obaveza na datum mjerjenja;
- Fer vrijednost je mjera vrijednosti imovine i obaveza na datum mjerjenja uzimajući u obzir posebna obilježja imovine ili obaveza koja su predmet mjerjenja;
- Fer vrijednost je mjera hipotetičke transakcije koja podrazumjeva normalan položaj na tržištu i provedene uobičajene marketinške aktivnosti na datum mjerjenja; i
- Fer vrijednost je mjera na određeni datum mjerjenja, promjenjiva u širem ili užem vremenskom okviru.

Kao rezultat navedenih obilježja procjene fer vrijednosti imovine i obaveza sa standardnim rokovima dospjeća i uvjetima trgovanja na aktivnom tržištu se određuju na bazi kotiranih cijena.

U uvjetima kada kotirane cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje na bazi diskontiranog novčanog toka ili korštenjem drugih prigodnih tehnika. Promjene u sadržaju datih pretpostavki uključujući diskontne stope i procjenjene gotovinske tokove značajno utiču na procjene.

Iz navedenog razloga možda neće biti realizirane fer tržišne procjene pri tekućoj prodaji finansijskog instrumenta. Na dan 31. decembra 2018. godine i na dan 31. decembra 2017. godine Uprava vjeruje da fer vrijednost finansijske imovine i obaveza ne odstupa značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti.

22. Transakcije sa povezanim licima

Naknade direktora i članova Upravnog odbora

Ostvarene naknade direktora i ključnih članova Uprave tijekom godine su iznosile:

	2018. BAM	2017. BAM
Plate i naknade Uprave i Upravnog odbora	127.415	132.184
	127.415	132.184

23. Potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Sudski sporovi

Prema procjenama koje su dobijene od advokatskih ureda koji zastupaju Fond u parnicama sa trećim licima, na dan 31. decembra 2018. godine, protiv Fonda se vodi 372 sudska postupka, a ukupni tražbeni zahtjev je BAM 3.463.189 bez kamata uz djelomično obračunate troškove postupaka.

Fond je na bazi procjena pravnih savjetnika o ishodima sporova izvršio rezervisanja po osnovu gubitaka iz osnova sudskega sporova. Kreirane rezervacije iznose BAM 2.021.898 predstavljaju najbolju moguću procjenu budućih gubitaka.

Prema procjenama dobijenim od advokatskih ureda, Fond je pokrenuo protiv trećih lica 4.457 sudskega sporova, ukupne vrijednosti BAM 11.000.000.

Prezentirane procjene ne predstavljaju konačne iznose sudskega tražbina na dan 31. decembra 2018. godine prema trećim licima i trećih lica prema Fondu.

24. Preuzete obveze

Preuzete obaveze su obaveze koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima na dan bilansa stanja, kako nisu stvoreni preduvjeti za priznavanje navedenih transakcija u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS i MSFI.

Preuzete obaveze su transakcije budućeg perioda koje se mogu očekivati sa značajnim stepenom izvjesnosti na osnovu ugovora koje Fond ima potpisane na datum sastavljanja finansijskih izvještaja. Na dan 31. decembra 2018. godine Fond ima preuzete obaveze po osnovu ugovora o zakupu poslovног prostora što se može iskazati kako slijedi:

	2018. BAM	2017. BAM
<i>Buduća minimalna plaćanja po operativnom najmu</i>		
Minimalna plaćanja za najam do 1. godine	19.320	19.320
Minimalna plaćanja za najam u periodu od 1. do 5. godine	19.320	38.640
Minimalnaplaćanja za najam preko 5 godina	-	-
	38.640	57.960

25. Događaji nakon datuma bilansa

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa koji bi zahtjevali objavu ili korekcije u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS 10. Događaji nakon izvještajnog datuma.

26. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Ovi finansijski izvještaji su odobreni i potpisani od strane Uprave Zaštitni Fond FBiH na dan 19. aprila 2019. godine:

Zukić
Adnan Zukić, direktor

1.0.09 - 3859/19

